

ექს-ანტე რეგულირებას
დაქვემდებარებული ფიქსირებული
ბაზრის მარეგულირებელი ჩარჩოს
შედარებითი ანალიზი

საბოლოო ანგარიში

KPMG

ივლისი 2024

ტერმინთა განმარტება

ასოცირების შესახებ შეთანხმება	ასოცირების შესახებ შეთანხმება ერთის მხრივ, ევროკავშირსა და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებსა და მეორეს მხრივ, საქართველოს შორის
კომისია, ComCom	საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია
მეთოდოლოგია	ბაზრის კონკურენტუნარიანობისა და მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე ავტორიზებული პირების განსაზღვრის მეთოდოლოგია და პროცედურები
SMP (SMP)	მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლება
ჩარჩოდირექტივა	ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2002 წლის 7 მარტის დირექტივა #2002/21/EC ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელებისა და მომსახურებების ზოგადი მარეგულირებელი ჩარჩოს შესახებ
3CT	3 კრიტერიუმის ტესტი
ANACOM	პორტუგალიის კომუნიკაციების ეროვნული ორგანო
BDUK	ფართოზოლოვანი მიწოდება გაერთიანებულ სამეფოში
BEREK	ელექტრონული კომუნიკაციების ევროპული მარეგულირებელი ორგანო
BSA	ბიტსტრიმ მომსახურება
BT	ბრიტანული ტელეკომი
ComReg	ირლანდიის კომუნიკაციების მარეგულირებელი კომისია
ESB	ელექტროენერჯის მიწოდების საბჭო
FACO	ფიქსირებული დაშვება და ზარის წამოწყება
FTTx	ოპტიკურ-ბოჭკოვანი კაბელი X წერტილამდე - ფართოდიაპაზონიანი ქსელის არქიტექტურა, რომელიც სააბონენტო ხაზის ბოლო მილის ფარგლებში ამა თუ იმ წერტილამდე იყენებს ოპტიკურ-ბოჭკოვან კაბელს, ხოლო ხაზის დანარჩენ მონაკვეთზე, გარდა ოპტიკურ-ბოჭკოვანი კაბელის სამუშაო მაგიდამდე მიყვანისა, სპილენძის კაბელს
FVCO	ფიქსირებული ხმოვანი ზარის წამოწყება

GPON	გიგაბიტიანი პასიური ოპტიკური ქსელი
LLRO	იჯარით აღებული ხაზების რეგულირებადი შეთავაზება
LLU	ადგილობრივი მარყუჟის („loop“) განცალკევება
NRA	ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოები
PIA	ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დამკვეთი
SoC	შესაბამისობის განაცხადი
UK	გაერთიანებული სამეფო
VULA	ადგილობრივი დამკვეთის ვირტუალური განცალკევება
WCA	საბითუმო ცენტრალური დამკვეთი
WCO	საბითუმო ზარის წამოწყება
WCT	საბითუმო ზარის დასრულება
WDM	არხების სპექტრული სიმკვრივე
WLA	საბითუმო ადგილობრივი დამკვეთი

სარჩევი

1. მოკლე შეჯამება.....	7
2. ფიქსირებულ ლოკაციაზე მიწოდებული ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების საბითუმო ბაზარი (WLA and WCA)	10
2.1. საქართველო	10
2.1.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება.....	10
2.1.2. SMP შეფასება	11
2.1.3. SMP ვალდებულებები	11
2.2. ირლანდია	12
2.2.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება.....	12
2.2.2. SMP შეფასება	13
2.2.3. SMP ვალდებულებები	14
2.3. გაერთიანებული სამეფო.....	14
2.3.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება.....	14
2.3.2. SMP შეფასება	15
2.3.3. SMP ვალდებულებები	15
2.4. პორტუგალია.....	16
2.4.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება.....	16
2.4.2. SMP შეფასება	16
2.4.3. SMP ვალდებულებები	17
2.5. შეუსაბამობების ანალიზი	17
3. ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების საბითუმო ბაზარი	19
3.1. საქართველო	19

3.1.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება.....	19
3.1.2.	SMP შეფასება.....	20
3.1.3.	SMP ვალდებულებები.....	20
3.2.	ირლანდია.....	20
3.2.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება.....	20
3.2.2.	SMP შეფასება.....	21
3.2.3.	SMP ვალდებულებები.....	21
3.3.	გაერთიანებული სამეფო.....	22
3.3.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება.....	22
3.3.2.	SMP შეფასება.....	22
3.3.3.	SMP ვალდებულებები.....	22
3.4.	პორტუგალია.....	23
3.4.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება.....	23
3.4.2.	SMP შეფასება.....	23
3.4.3.	SMP ვალდებულებები.....	23
3.5.	შეუსაბამობების ანალიზი.....	24
4.	იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ბაზარი.....	25
4.1.	საქართველო.....	25
4.1.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება.....	25
4.1.2.	SMP შეფასება.....	25
4.1.3.	SMP ვალდებულებები.....	26
4.2.	ირლანდია.....	26

4.2.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება.....	26
4.2.2.	SMP შეფასება.....	27
4.2.3.	SMP ვალდებულებები.....	28
4.3.	გაერთიანებული სამეფო.....	28
4.3.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება.....	28
4.3.2.	SMP შეფასება.....	29
4.3.3.	SMP ვალდებულებები.....	29
4.4.	პორტუგალია.....	29
4.4.1.	ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება.....	29
4.4.2.	SMP შეფასება.....	30
4.4.3.	SMP ვალდებულებები.....	31
4.5.	შეუსაბამობების ანალიზი.....	32
5.	დასკვნა.....	33
6.	დანართები.....	34
6.1.	დანართი 1.....	34
6.2.	დანართი 2.....	36
6.3.	დანართი 3.....	36

1. მოკლე შეჯამება

2023 წლის მარტში, საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნულმა კომისიამ (ComCom) შეაფასა რამდენად ექვემდებარება ფიქსირებული ბაზარი ექს-ანტე (ex-ante) რეგულირებას. შედეგად, ComCom-მა დაადგინა, რომ ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების საბითუმო ბაზარი, იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ბაზარი და ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების საბითუმო ბაზარი (WLA და WCA) ექვემდებარება ექს-ანტე რეგულირებას და განსაზღვრა მნიშვნელოვანი ძალაუფლების მქონე პირები (SMP). SMP-ების ანალიზი და განსაზღვრა წარდგენილი იქნა ტელეკომუნიკაციების ოპერატორებისთვის საჯარო კონსულტაციებისთვის. სატელეკომუნიკაციო ფიქსირებული ქსელის გარკვეულ ბაზრებზე ექს-ანტე (ex-ante) რეგულირების დადგენის შესახებ ComCom-ის შეთავაზების შესაძლო გავლენასთან დაკავშირებული კითხვების გამო, შპს „მაგთიკომმა“ KPMG-ს დაავალა შეთავაზებული მეთოდოლოგიის ევროპის ქვეყნების სახელმძღვანელო მითითებებთან შესაბამისობის ანალიზის ჩატარება. წინამდებარე ანალიზის ფარგლებში, KPMG-მ ComCom-ის მიერ საქართველოსთვის ჩატარებული შეფასება შეადარა ევროპის შესადარებელ ქვეყნებს: ირლანდია, გაერთიანებული სამეფო და პორტუგალია.

წინამდებარე ანგარიში ყურადღებას ამახვილებს იმ საკითხებზე, სადაც ComCom-ის მიდგომა არ შეესაბამება ევროპის ქვეყნების საერთო პრაქტიკას რეგულირებული ბაზრების და SMP-ის განსაზღვრასა და შესაბამისი ვალდებულებების დადგენაში. მნიშვნელოვანი შეუსაბამობები შეჯამებულია ქვევით:

ფიქსირებული ფართოზოლოვანი საბითუმო ბაზარი (ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვება)

ComCom-ის შეფასების ანალიზისას, ჩვენ დავადგინეთ, რომ ComCom SMP-ს ადგენს პირველ რიგში ბაზრის გეოგრაფიული საზღვრების განსაზღვრის გარეშე. ნაცვლად ამისა, ComCom-ი განსაზღვრავს კლასტერებს კონკურენტუნარიანობის კრიტერიუმებზე დაყრდნობით, მხოლოდ SMP-ის დადგენის შემდეგ. მეტი კონკურენტუნარიანობის მქონე დასახლებებში ნაკლები ვალდებულებების დაკისრება ხდება, ხოლო ნაკლები კონკურენტუნარიანობის მქონე დასახლებებში პირიქით, უფრო მკაცრი მოთხოვნებია.

აღნიშნული მიდგომა განსხვავდება ევროპის ქვეყნებში საზოგადოდ მიღებული პრაქტიკისგან, სადაც ეროვნული ბაზრის პოტენციური განაწილება კლასტერებად ხდება გეოგრაფიული ბაზრის განსაზღვრის ეტაპზე, რაც სხვადასხვა შესაბამისი ბაზრის გაჩენის საშუალებას იძლევა თითოეული ქვეყნის მარეგულირებლის კრიტერიუმებისა და შეფასებების საფუძველზე. ფიქსირებულ ფართოზოლოვან ბაზარზე, SMP-ს

განსაზღვრის შემდეგ, ComCom-ის მიერ კლასტერების განსაზღვრა კონკურენტუნარიანობის კრიტერიუმებზე დაყრდნობით SMP შეფასებების სამართლიანობასა და თანმიმდევრულობას პრობლემატურს ხდის.

შეუსაბამობები ComCom-ის მიერ შეთავაზებულ მიდგომაში აშკარა ხდება ცალკეული ქალაქისთვის კონკრეტული ბაზრის წილების პროცენტულობის შესწავლისას, სადაც მაგთიკომი, ეროვნულ დონეზე ლიდერობის მიუხედავად, 10,000-ზე მეტ ოჯახიანი 7 ქალაქიდან მხოლოდ 2-ში დომინირებს. შესაბამისად, ფართოდ მიღებული მიდგომის გამოყენება დიდი ალბათობით გამოიწვევდა იმას, რომ სხვადასხვა კლასტერებისთვის განსაზღვრული იქნებოდა სხვადასხვა SMP-ები და არ მოხდებოდა მაგთიკომის ეროვნულ დონეზე SMP-ს მქონე სუბიექტად განსაზღვრა.

აქედან გამომდინარე, ComCom-მა ჯერ უნდა დაეყოს კლასტერები გეოგრაფიულ ბაზრებად და მხოლოდ მსგავსი სეგმენტაციის შემდეგ, შესაძლებელია აღნიშნული გეოგრაფიული ბაზრების SMP-ს შეფასების საფუძვლად გამოყენება. თითოეული განსაზღვრული ბაზარი უნდა დაექვემდებაროს დამოუკიდებელ შეფასებას, მისი შესაბამისი ბაზრისთვის დამახასიათებელი კრიტერიუმებისა და ოფიციალური მონაცემების მიხედვით. აღნიშნული მიდგომა უზრუნველყოფს, რომ ყველა ვალდებულება ყველაზე შესაბამის SMP-ის მიმართ არის გამოყენებული თითოეულ ბაზართან მიმართებით.

ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების საბითუმო ბაზარი

ანალიზისას, KPMG-მ გამოავლინა, რომ ComCom ექსკლუზიურად არეგულირებს დაშვებას საკანალიზაციო არხებზე, ევროკავშირისა და შესადარებელი ქვეყნების ზოგადი მდგომარეობისგან განსხვავებით, სადაც SMP-ს გამოსათვლელად ფიზიკური ინფრასტრუქტურის სხვა ელემენტებიც გამოიყენება. საკანალიზაციო არხებზე დაშვების ექსკლუზიური რეგულირებით, ინფრასტრუქტურის სხვა ელემენტების გათვალისწინების გარეშე, ComCom-ის მიერ საბაზრო ძალაუფლების შეფასება არის არასრული.

ComCom-მა უნდა გადააფასოს მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლება და გამოთვლებში შეიტანოს სატელეკომუნიკაციო ბოძების, საკანალიზაციო არხების და სატელეკომუნიკაციო ქუჩის კაბინების რაოდენობა, მხოლოდ საკანალიზაციო არხებზე დაშვების რეგულირების მაგივრად. აღნიშნული მიდგომა ყველა ინფრასტრუქტურული ელემენტის გათვალისწინებას უზრუნველყოფს და შესაძლებელია SMP-ს შეფასების განსხვავებული შედეგები გამოიწვიოს, ევროპის ქვეყნების საუკეთესო პრაქტიკებთან შესაბამისობის გზით.

გარდა ამისა, აღნიშნულ ბაზარზე, ComCom ბაზარს 63 გეოგრაფიულ მომსახურების ზონად ყოფს, თითოეული რეგიონისთვის SMP-ს დასადგენად. თუმცა, ეროვნული თვალსაზრისით, გეოგრაფიული დაფარვა არის მინიმალური - სილქნეტის გარდა ყველა ოპერატორს 20%-ზე ნაკლები დაფარვა აქვს. შესაბამისად, მიმდინარე დაყოფა 63 მომსახურების ზონად ზედმეტად ფრაგმენტულია, რაც ართულებს მარეგულირებელ ლანდშაფტს და შეიძლება SMP-ს არასწორი შეფასება გამოიწვიოს.

ამ შემთხვევაში, ComCom-მა უნდა გადახედოს გეოგრაფიული ბაზრის განმარტებას და დააჯგუფოს მსგავსი მახასიათებლების მქონე შედარებით პატარა დასახლებები, გაერთიანებული სამეფოს მიდგომის მსგავსად, ან განიხილოს ეროვნულ დონეზე შეფასება, თუ მთლიანი ბაზარი არის ერთგვაროვანი, როგორც ამას აკეთებს ComReg ირლანდიაში და ANACOM პორტუგალიაში, სადაც განსაზღვრულია ეროვნული SMP „სილქნეტის“ მსგავსი ოპერატორის დომინირების გამო (50%-ზე მეტი დაფარვა).

იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ბაზარი

გეოგრაფიულ ბაზრის განსაზღვრასთან დაკავშირებით იგივე პერსპექტივის საფუძველზე, ComCom-ის მიმდინარე მიდგომა იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ბაზართან დაკავშირებით გულისხმობს ბაზრის 50-ზე მეტ მარშრუტად დაყოფას და თითოეულისთვის SMP-ს განსაზღვრას. მიმდინარე დაყოფა 50-ზე მეტ მარშრუტად ზედმეტად ფრაგმენტულია, რაც ართულებს მარეგულირებელ ლანდშაფტს და შეიძლება SMP-ს არასწორი შეფასება გამოიწვიოს.

ნაცვლად ამისა, ComCom-მა უნდა შეაფასოს SMP შედარებით პატარა და სპეციფიკური მარშრუტების ჯგუფების მიხედვით ან ეროვნულ დონეზე, თუ ბაზარი ერთგვაროვნად ითვლება. მაგალითად, პორტუგალიაში SMP-ს შეფასება მხოლოდ ორი სემენტისთვის ტარდება.

საბოლოოდ, ComCom-ის მიმდინარე მარეგულირებელი მიდგომა ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების, იჯარით აღებული ხაზების, და ფიქსირებული ფართოზოლოვანი კავშირის საბითუმო ბაზრებზე, განსხვავდება ევროპის ქვეყნების საუკეთესო პრაქტიკისგან, რაც SMP შეფასებების არათანმიმდევრულობას იწვევს.

ირინა გევორგიანი

KPMG Georgia LLC
თბილისი, საქართველო,
9 ივლისი 2024

ექს-ანტი რეგულირებას დაქვემდებარებული ფიქსირებული ბაზრები

2. ფიქსირებულ ლოკაციაზე მიწოდებული ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების საბითუმო ბაზარი (WLA and WCA)

2.1. საქართველო

2.1.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტი რეგულაციებზე დაქვემდებარება

ComCom-ის მიერ ფიქსირებული ფართოზოლოვანი ქსელის ბაზრის მიმოხილვის მიხედვით, ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების საბითუმო ბაზარი მოიცავს სხვადასხვა მომსახურებას, მათ შორის განცალკევებულ ბოჭკოვან მომსახურებას, რომელიც დაფუძნებულია FTTH P2P დაშვების ქსელის არქიტექტურაზე, VULA მომსახურებას, რომელიც დაფუძნებულია FTTH-ზე (P2P და GPON), FTTB UTP Ethernet-დან Home დაშვების ქსელის არქიტექტურებზე, Bitstream დაშვების მომსახურებას (BSA) სხვადასხვა დონეზე („handover“ წერტილები) და FTTx-ის თვითმიწოდებას ოპერატორებისგან საკუთარი FTTx ქსელებით. რაც შეეხება გეოგრაფიულ ბაზარს, ComCom-მა განსაზღვრა, რომ სამართლებრივი და მარეგულირებელი პირობები ერთიანია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. აღნიშნული განსაზღვრება დაფუძნებულია იმაზე, რომ ორი ძირითადი ოპერატორი მოქმედებს მთელი ქვეყნის დონეზე და ასევე, საქართველოში სხვადასხვა კონკურენტული პირობების არარსებობაზე. ამ ერთგვაროვნების ხელშემწყობი ფაქტორები მოიცავს საბითუმო შეთავაზებების არარსებობას, დაშვებაზე დაფუძნებული (საბითუმო) კონკურენციის არარსებობას, დაშვების ქსელის დონეზე ღია დაშვების ქსელისა და ეროვნული საცალო ბაზრის განმარტების არარსებობას. შედეგად, ComCom -მა დაასკვნა, რომ საბითუმო ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების ბაზარს აქვს ეროვნული გეოგრაფიული მასშტაბები.

სამი კრიტერიუმის ტესტის ჩატარების შედეგად, ComCom-მა დაადგინა, რომ სამივე კრიტერიუმი დაკმაყოფილებულია. უპირველეს ყოვლისა, ბაზარზე მაღალი და მდგრადი შესვლის სტრუქტურული ბარიერების არსებობა, რომლებიც წარმოიშობა ქსელის დიდი ზომისა და მისი დუბლირებისთვის საჭირო არსებითი ინვესტიციების

შედეგად, რაც საბითუმო ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების ბაზრებზე ეფექტური კონკურენციის ნაკლებობაზე მიანიშნებს. მეორეს მხრივ, ბაზრის მიმდინარე მდგომარეობა, რომელიც ხასიათდება კომერციული ხელშეკრულებების არარსებობით და წამყვანი FTTx ოპერატორების სურვილის ნაკლებობით, გააფორმონ მსგავსი ხელშეკრულებები. **აღნიშნული გვაძლევს საშუალებას ვივარაუდოთ, რომ ბაზარი ბუნებრივად არ არის მიდრეკილი ეფექტური კონკურენციისკენ.** და ბოლოს, მომავალზე ორიენტირებული პერსპექტივით, ყველაზე დიდი FTTx ოპერატორების პოტენციური საბაზრო ძალაუფლება შეზღუდოს საბითუმო დაშვების მომსახურება და შეაფერხოს კონკურენცია საცალო ფიქსირებული ფართოზოლოვანი ბაზრის ქვედა სეგმენტზე, ხაზს უსვამს გამოვლენილი ბაზრის ხარვეზების გადასაჭრელად მხოლოდ „კონკურენციის შესახებ კანონის“ არასაკმარისობას. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ComCom-მა დაასკვნა, რომ საბითუმო ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების ბაზარი ექს-ანტე რეგულირებას ექვემდებარება.

2.1.2. SMP შეფასება

SMP პირობების შეფასებისას, ComCom-მა დაადგინა, რომ მაგთიკომი ფლობს მნიშვნელოვან საბაზრო ძალაუფლებას განსაზღვრულ ეროვნულ ბაზარზე. აღნიშნული განსაზღვრება დაფუძნებულია სხვადასხვა ფაქტორებზე, მათ შორის **მყარ საბაზრო წილებზე**, რომლებიც ითვალისწინებს, როგორც საცალო ბაზრის ქვედა სეგმენტის წილს, ასევე FTTx-ის დაფარვის შესაძლებლობებს. სხვა ხელშემწყობი ელემენტები მოიცავს შემდეგს: ბარიერები, რომლებიც ხელს უშლიან ბაზარზე შესვლასა და გაფართოებას, მაგთიკომის აბსოლუტური და ფარდობითი ზომა მის კონკურენტებთან შედარებით, მისი კონტროლი ქვეყნის მთლიანი ტერიტორიის დაფარვისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობის მქონე ინფრასტრუქტურაზე, დამაბალანსებელი მსყიდველობითი ძალაუფლების არარსებობა, გრძელვადიანი და მდგრადი საბითუმო ხელშეკრულებების გაფორმების სურვილის არქონა. გარდა ამისა, მაგთიკომის მასშტაბისა და მოცულობის მნიშვნელოვანი ეკონომია, რომელიც გამომდინარეობს მისი ეროვნული ინფრასტრუქტურიდან, სადისტრიბუციო არხებიდან და ვერტიკალური ინტეგრაციიდან, კიდევ უფრო აძლიერებს მის SMP სტატუსს ComCom-ის მიხედვით.

2.1.3. SMP ვალდებულებები

რაც შეეხება SMP ვალდებულებებს, ComCom ადგენს სტანდარტულ მოთხოვნებს SMP-ს მფლობელისთვის, რომელიც მოიცავს ისეთ ასპექტებს, როგორიცაა: **დაშვება, დისკრიმინაციის აკრძალვა, გამჭვირვალობა, ხარჯების აღრიცხვა, ფასების კონტროლი და განცალკევებული აღრიცხვა.** აღსანიშნავია, რომ აღნიშნულ ბაზარზე

ComCom-ს შემოაქვს დამატებითი გეოგრაფიული კლასიფიკატორები, რომლებიც ცნობილია როგორც კლასტერები. კლასტერები შედარებით მცირე გეოგრაფიული რეგიონების სამ სხვადასხვა ჯგუფად გაყოფის საშუალებას იძლევიან, რომლებიც კონკურენტუნარიანობის შესადარისი დონეებით განისაზღვრება. აღნიშნული კლასიფიკაცია ჩამოყალიბებულია წინასწარ განსაზღვრული კუმულაციური კრიტერიუმების გამოყენებით, რომლებიც 2 მიმართულებით არის განაწილებული, თითოეულ რეგიონში კონკურენტუნარიანობის შესაფასებლად. პირველი კლასტერი განსაზღვრულია, როგორც ყველაზე ნაკლებად კონკურენტული, ხოლო მესამე კლასტერი ყველაზე მეტად კონკურენტულ კლასტერს წარმოადგენს. პირველ შეფასებაში, დასახლება ითვლება კონკურენტული დასახლებად, თუ ის აკმაყოფილებს კონკრეტულ პირობებს: სულ მცირე სამი FTTx ოპერატორის არსებობა, FTTx აბონენტების 40%-ზე ნაკლები SMP-ის წილი და სულ მცირე ორი დამატებითი ოპერატორის არსებობა აბონენტთა 10%-იანი წილით. თუ აღნიშნული კრიტერიუმებიდან რომელიმე არ არის დაკმაყოფილებული, სამი დამატებითი კრიტერიუმი გამოიყენება რეგიონების კლასიფიკაციისთვის. აღნიშნული მოიცავს სამი FTTx ქსელის არსებობას, რომელთა FTTx ფართობლოვანი დაშვების მომხმარებელთა SMP-ს წილი 40%-ს აღემატება, მაგრამ 40%-ზე დაბლა დაწვევის ტენდენციას ამჟღავნებს, სამი ოპერატორის არსებობას (SMP-ს ჩათვლით), რომელთაგან ერთ-ერთი მაინც ფარავს ტერიტორიის სულ მცირე 80%-ს და მეორე, რომელიც მოიცავს ტერიტორიის სულ მცირე 20%-ს და რომლის დასახლების ზომა 100,000 მოსახლეზე მეტია.

ComCom-ი განსაზღვრავს კონკურენციის დონეს როგორც მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მფლობელზე დაკისრებული ვალდებულებების მასშტაბებს, სადაც რაც უფრო მაღალია კონკურენციის დონე, მით ნაკლებ ვალდებულებებს ექვემდებარება, ხოლო დაბალი კონკურენციის დონის შემთხვევაში კი პირიქით, უფრო მკაცრი მოთხოვნების წინაშე დგანან.

2.2. ირლანდია

2.2.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება

2018 წელს, ComReg-მა გამოაქვეყნა ბაზრის მიმოხილვა,¹ რომელშიც იდენტიფიცირებულია ეროვნული WLA ბაზრები და ქვე-ეროვნული WCA ბაზრები,

---

¹ ფიქსირებულ ადგილმდებარეობაზე მიწოდებული საბითუმო ადგილობრივი დაშვების (WLA) ბაზრის მიმოხილვა; ფიქსირებულ ადგილმდებარეობაზე მასობრივი ბაზრის

როგორც შესაბამისი გეოგრაფიული ბაზრები. ეროვნული WLA ბაზრები მოიცავს CG WLA პროდუქტებს (LLU და Line Share პროდუქტები სპილენძის ქსელებით) და NG WLA პროდუქტებს (FTTx ქსელებში შეთავაზებული VULA პროდუქტები). WCA ბაზარი მოიცავს WCA-ზე დაფუძნებულ Bitstream პროდუქტებს, რომლებიც მიწოდებულია სპილენძისა და FTTx ქსელებით, მათ შორის საბითუმო Bitstream, რომელიც აღმავალი WLA inputs გამოყენებით არის მიწოდებული. აღნიშნული ასევე მოიცავს WCA-ზე დაფუძნებულ Bitstream-ის თვითმომარაგებას Eircom-ისა და BT Ireland-ის მიერ, ისევე როგორც WCA-ზე დაფუძნებულ Bitstream-ს, რომელიც შესაძლოა პოტენციურად იყოს შემოთავაზებული SIRO-ს მიერ.

ექს-ანტე რეგულირების კუთხით, ComReg-მა განაცხადა, რომ ევროკომისიის 2014 წლის რეკომენდაციის განმარტებით შენიშვნაში მითითებული მიზანი არის ინდუსტრიაში სტრუქტურული ფაქტორების შედეგად წარმოშობილი იმ კონკურენტული დაბრკოლებების გადაჭრა, რომელთა წინასწარ განჭვრეტა არის შესაძლებელი. WLA ბაზარზე ზედმეტად მაღალი ფასების პოტენციური პრობლემის გადასაჭრელად, **ComReg მხარს უჭერს ექს-ანტე რეგულირების საჭიროებას.** კონკურენციის შესახებ კანონმდებლობის პოსტ-ფაქტუმ გამოყენება, როგორც წესი მიჩნეულია არა-ეფექტურად მაღალი ფასების თავიდან არიდების კუთხით, რასაც ევროკავშირის იურისპრუდენციაში მაღალი ფასების შემთხვევების პოსტ-ფაქტუმ გადაჭრის ნაკლები წარმატება ცხადყოფს. **WLA ბაზარზე პოტენციური კონკურენციის არარსებობის გათვალისწინებით, რასაც შესვლის მნიშვნელოვანი ბარიერების არარსებობა ადასტურებს, ComReg-ი ექს-პოსტ მიდგომას შეუსაბამოდ მიიჩნევს.**

2.2.2. SMP შეფასება

იმის შეფასებისას, ფლობდა თუ არა რომელიმე მომსახურების პროვაიდერი მნიშვნელოვან საბაზრო ძალაუფლებას WLA და WCA ბაზრებზე, ComReg-მა განიხილა ისეთი ფაქტორები, როგორიცაა: არსებული კონკურენცია (მათ შორის, ბაზრის წილები, ვერტიკალური ინტეგრაცია და ფასებთან დაკავშირებული ქცევა), პოტენციური კონკურენცია (შესვლის ბარიერების და მასშტაბის/მოცულობის ეკონომიის ჩათვლით) და დამაბალანსებელი მსყიდველობითი ძალაუფლება. **ComReg-მა დაადგინა, რომ Eircom-ს დიდწილად შეუძლია დამოუკიდებლად მუშაობა შესაბამის WLA და WCA ბაზრებზე ისეთი ფაქტორების დამსახურებით, როგორიცაა მისი მუდმივად მაღალი ბაზრის წილი (96%-ზე მეტი), არადუბლირებადი ინფრასტრუქტურის კონტროლი,**

შეზღუდული არსებული და პოტენციური კონკურენცია, ეფექტური დამაბალანსებელი მსყიდველობითი ძალის არარსებობა.

2.2.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ის მქონე ოპერატორებს: (1) დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების აღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა.

2.3. გაერთიანებული სამეფო

2.3.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება

2018 წლის WLA ბაზრის მიმოხილვაში,² Ofcom განსაზღვრავს შესაბამის ბაზარს სპილენძის/ბოჭკოვანი კავშირების საბითუმო დაშვებაზე ფოკუსირებით. იგი აღიარებს რომ მარეგულირებელი ზომების გარეშე, ჰიპოთეტური მონოპოლისტი არ არის ვალდებული მიაწოდოს WLA მესამე მხარეებს. Ofcom ხედავს, რომ აღნიშნული მონოპოლისტი, სავარაუდოდ, მუშაობს როგორც ვერტიკალურად ინტეგრირებული მიმწოდებელი, რომელიც ძირითადად საცალო მომხმარებლებს ემსახურება. ევროკავშირის რეგულაციებისგან განსხვავებით, გაერთიანებული სამეფო არ განასხვავებს ამ ბაზარს მასობრივი ბაზრის პროდუქტებისთვის და არ მიჯნავს ადგილობრივი და ცენტრალური დაშვების ბაზრებს. რაც შეეხება WLA-ს გეოგრაფიულ ბაზარს, Ofcom-მა იგი ისტორიულად განსაზღვრა, როგორც ეროვნული, მაგრამ განასხვავა გაერთიანებულ სამეფოს შორის, ჰალის ზონის გამორიცხვით. აღნიშნული განსაზღვრება დაფუძნებული იყო კონკურენტულ შეზღუდვებზე, რაც თითოეულ ზონაში ერთიანი ფასების ვარაუდის საშუალებას იძლეოდა. WLA ბაზრების განსაზღვრისას Ofcom ითვალისწინებს ფაქტორებს, როგორცაა მოთხოვნისა და მიწოდების ჩანაცვლება, კონკურენტული პირობები და ერთიანი ფასები. იგი განასხვავებს ჰალის ზონას და დანარჩენ გაერთიანებულ სამეფოს, უნიკალური კონკურენტული გარემოს გამო. განმარტება განასხვავებს საკაბელო და არასაკაბელო ზონებს და ითვალისწინებს ასევე ახალ ტერიტორიებს, სადაც BT ჯერ არ არის, და ზონებს, რომლებსაც BDUK პროგრამა მოიცავს. საფუძვლიანი შეფასების შემდეგ Ofcom განსაზღვრავს შესაბამის

---

² საბითუმო ადგილობრივი დაშვების ბაზრის მიმოხილვა: განცხადება – ტომი 1, 2018 წლის 28 მარტი.

გეოგრაფიულ ბაზრებს, როგორც გაერთიანებულ სამეფოს ჰალის ზონის გარდა, თითოეული ზონისთვის SMP შეფასების ჩატარებით.

რაც შეეხება ექს-ანტე რეგულირებას, Ofcom აცხადებს, რომ მხოლოდ ეროვნული და ევროკავშირის კონკურენციის კანონმდებლობის დაცვის მექანიზმების გამოყენება ადეკვატურად ვერ გადაჭრის გამოვლენილ კონკურენციის პრობლემებს. უპირველეს ყოვლისა, კონკურენციის შესახებ კანონი დომინანტური პოზიციის ბოროტად გამოყენების პრობლემაზე ფოკუსირდება და შეიძლება არ იყოს ისეთი ეფექტური როგორც ექს-ანტე რეგულირება ბაზრის ქვედა სეგმენტის კონკურენციის ხელშეწყობისთვის. მეორეს მხრივ, მიმოხილვის პერიოდში, ექს-ანტე რეგულირება უფრო შესაფერისია, რადგან შესაძლებელია მისი კონკრეტულ საბაზრო გარემოებებზე და შეთავაზებულ მომსახურებაზე მორგება. ასევე კონკურენციის შესახებ კანონს არ აქვს მარეგულირებელი სიზუსტე, რომელიც აუცილებელია გრძელვადიანი ინფრასტრუქტურული ინვესტიციების წახალისებისთვის, განსაკუთრებით ბაზრის ზედა სეგმენტზე SMP-ს შემთხვევაში. და ბოლოს, ექს-ანტე რეგულირება უფრო დროული აღსრულების საშუალებას იძლევა, რადგან მას მეტი სიზუსტე და კონკრეტიკა ახასიათებს. შესაბამისად, მიუხედავად იმისა, რომ კონკურენციის შესახებ კანონი შეიძლება იყოს აღსრულებული ნებისმიერ შესაბამის შემთხვევაში, Ofcom მიიჩნევს რომ მხოლოდ ამ კანონზე დაყრდნობა არ არის საკმარისი და ექს-ანტე რეგულირება არის მიჩნეული საჭიროდ.

2.3.2. SMP შეფასება

Ofcom განსაზღვრავს ფიქსირებულ ადგილმდებარეობაზე WLA-ში SMP-ს შეფასების ძირითად კრიტერიუმებს, მათ შორის ბაზრის წილები, ფასები, მომგებიანობა, ბაზარზე შესვლისა და გაფართოების ბარიერები, დამაბალანსებელი მსყიდველობითი ძალა. აღნიშნული კრიტერიუმების გამოყენებით, Ofcom განსაზღვრავს BT -ს როგორც SMP-ს მფლობელს აღნიშნულ ბაზარზე. გადაწყვეტილება დაფუძნებულია ისეთ ფაქტორებზე, როგორიცაა BT-ის მნიშვნელოვანი და მოსალოდნელი სტაბილური ბაზრის წილი, რომელიც მუდმივად აღემატება 50%-ს ადგილობრივი დაშვების კავშირებში სეგმენტებსა და გეოგრაფიულ ზონებში. გარდა ამისა, BT-ის კონტროლი ძირითად კავშირებზე იდენტიფიცირებულია, როგორც გადამწყვეტი ფაქტორი, რომელიც იძლევა სტრატეგიულ ბერკეტს სხვადასხვა ბაზრის ქვედა სეგმენტის მომსახურებაში.

2.3.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ის მქონე ოპერატორებს: **(1)**

დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების ადრიცხვა და განცალკევებული ადრიცხვა.

2.4. პორტუგალია

2.4.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება

2023 წელს,³ ANACOM-მა განსაზღვრა, რომ WLA ბაზარი მოიცავს სპილენძის, ოპტიკურ-ბოჭკოვან და კაბელების მეშვეობით წარმოქმნილ სატელეკომუნიკაციო ქსელს, ხოლო WCA ბაზარი ფოკუსირებულია ფართომასშტაბიან პროდუქტებზე. რაც შეეხება გეოგრაფიული ბაზრის განმარტებას, ANACOM-მა დაადგინა კონკრეტული კრიტერიუმები ეროვნული ბაზრის A და B ზონებად დასაყოფად, მათ შორის ოლქები (“civil parishes”) რამდენიმე მაღალსიჩქარიანი ქსელით, ზონები ორი ოპერატორით, 90%-ზე მეტი დაფარვით, ოლქები ძირითადად ურბანულ ზონებში, რაც ხელსაყრელ ბიზნეს პირობებზე მიუთითებს და ზონები, სადაც ძირითადი ოპერატორის საცალო ბაზრის წილი არის კლებადი ან 40%-ზე დაბალია. აღნიშნული კრიტერიუმების გამოყენება ოლქების A ან B ზონად კლასიფიკაციას განსაზღვრავს, რასაც მოჰყვება SMP-ს შეფასება თითოეული განსაზღვრული ზონისთვის. ზონა A მოიცავს ყველა ოლქს, რომელიც აკმაყოფილებს წარმოდგენილ კრიტერიუმებს, ხოლო ზონა B შედგება ოლქებისგან, რომლებიც არ აკმაყოფილებენ აღნიშნულ კრიტერიუმებს.

რაც შეეხება ორივე ბაზრის მგრძობელობას ექს-ანტე რეგულირების მიმართ, ANACOM-მა ჩაატარა სამი კრიტერიუმის ტესტი, როგორც WCA, ასევე WLA ბაზრებისთვის. დადგინდა, რომ WCA-ს ბაზარზე არ არის საჭირო ექს-ანტე რეგულირება, რადგან კრიტერიუმები არ არის დაკმაყოფილებული. თუმცა, მიჩნეულ იქნა, რომ WLA ბაზარი მგრძობიარე უნდა ყოფილიყო და შემდეგ ჩატარდა SMP შეფასება.

2.4.2. SMP შეფასება

WLA ბაზარზე ANACOM განსაზღვრავს კონკრეტულ კრიტერიუმებს, როგორცაა ბაზრის წილები, შესვლისა და გაფართოების ბარიერები, ისეთი ინფრასტრუქტურის კონტროლი, რომლის დუბლირებაც არ არის მარტივი, პოტენციური კონკურენცია და დამაბალანსებელი მსყიდველობითი ძალაუფლება WLCA ბაზარზე SMP-ს შეფასების მიზნით. SMP-ს შეფასების შემდეგ, **ANACOM-მა დაასკვნა, რომ ზონაში „A“, სადაც არცერთ ოპერატორს არ აქვს 40%-ზე მეტი ბაზრის წილი და არსებობს ეფექტური**

---

³ 2023 წლის „Decisão Sobre a Análise dos Mercados de Acesso a Infraestruturas Físicas, Acesso Local Grossista num Local Fixo e Acesso Central Grossista num Local Fixo.“

კონკურენცია, არ არსებობს მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლება. სოლო ზონა „B“-ს რაც შეეხება, ისეთი ფაქტორების გათვალისწინებით, როგორცაა ბაზრის სტაბილური 79.4%-იანი წილი, შესვლისა და გაფართოების ბარიერები, არადუბლირებადი ინფრასტრუქტურა, დამაბალანსებელი ძალის და პოტენციური კონკურენციის არარსებობა კონკრეტულ ოლქებში. „Altice Group“ მიჩნეულ იქნა როგორც SMP-ს მფლობელი B-MEO-სთვის (სატელეკომუნიკაციო კომპანია პორტუგალიაში) 407 ოლქში. რაც შეეხება WCA ბაზარს, რადგან მიჩნეულ იქნა, რომ იგი არ ექვემდებარება ექს-ანტე რეგულირებას SMP შეფასება არ ჩატარებულა აღნიშნულ ბაზარზე.

2.4.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნული ბაზარი აერთიანებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრულ ყველა ვალდებულებას, როგორც იმ ვალდებულებების ჩამონათვალს, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ის მქონე ოპერატორებს: (1) დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების აღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა.

2.5. შესაბამობების ანალიზი

- ამჟამად, ComCom ადგენს SMP-ს ბაზრის გეოგრაფიული საზღვრების თავდაპირველი განსაზღვრის გარეშე, რაც ევროპის ქვეყნების საუკეთესო პრაქტიკიდან გადახვევას წარმოადგენს. მაშასადამე, რეკომენდირებულია ComCom-მა პირველ რიგში დაყოს კლასტერები გეოგრაფიულ ბაზრებად და შემდეგ დააკისროს მათ SMP ვალდებულებები. ComCom-ის მიერ აღნიშნული ცვლილებების მიღებამ შეიძლება მოგვცეს SMP შეფასების განსხვავებული შედეგები შეთავაზებულ შედეგებთან შედარებით, კერძოდ, მაგთიკომის როგორც ერთადერთი „მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების“ მქონე ოპერატორად განსაზღვრა.

აღნიშნული მიდგომის ყოვლისმომცველი ანალიზის ჩატარების შემდეგ, დადგინდა, რომ აღნიშნული მეთოდი არ წარმოადგენს საყოველთაოდ მიღებულ პრაქტიკას ევროკავშირის სახელმძღვანელო მითითებების მიხედვით ან იმ მარეგულირებელთა შორის რომლებიც შეფასდა, ძირითადად, იმ მიზეზით, რომ ეროვნული ბაზრის პოტენციური ჩაშლა ხდება ცალსახად გეოგრაფიული ბაზრის განსაზღვრის ეტაპზე, რაც მრავალი შესაბამისი ბაზრის გაჩენის საშუალებას იძლევა, თითოეული ქვეყნის მარეგულირებლის კრიტერიუმებისა და შეფასებების საფუძველზე. შემდგომ, აღნიშნული გეოგრაფიული ბაზრის განმარტება გამოიყენება, როგორც SMP შეფასების

საფუძველი, სადაც თითოეული განსაზღვრული ბაზარი ექვემდებარება დამოუკიდებელ შეფასებას, მისი შესაბამისი რეგიონისთვის დამახასიათებელი კრიტერიუმებისა და ოფიციალური მონაცემების მიხედვით. აღნიშნული ყოვლისმომცველი მიდგომა თითოეულ ბაზარზე რეგულაციების მსგავს დანერგვას უზრუნველყოფს, სხვადასხვა რეგიონისთვის SMP-ს სახეცვლილებების გათვალისწინებით. გარდა ამისა, SMP-ის მიმართ გამოყენებული ყველა ვალდებულება თითოეულ რეგიონში ერთნაირია, რაც განსხვავებული ვალდებულებების დაკისრებისთვის გეოგრაფიული ზონების შემდგომი განსაზღვრის აუცილებლობას გამორიცხავს.

ამასთანავე, კონკურენტუნარიანობის კრიტერიუმებზე დაფუძნებული განსხვავებული კლასტრების გამოყენება კიდევ უფრო განასხვავებს საქართველოს საყოველთაოდ მიღებული პრაქტიკისგან, რაც რეგიონებში SMP შეფასებების თანმიმდევრულობასა და შესადარისობაზე მოქმედებს. აღნიშნული უნიკალური მიდგომა საქართველოში იწვევს ეჭვებს მთლიანი ქვეყნისთვის ერთიანი SMP განმარტების გამოყენების სამართლიანობასა და ეფექტურობასთან დაკავშირებით, რაც ხაზს უსვამს რეგულირების შედეგების პოტენციურ სხვაობებს. აღნიშნული გადახრები უფრო ნათელი ხდება წინამდებარე ანგარიშის [დანართში № 2](#) მოცემული, თითოეული ქალაქის კონკრეტული ბაზრის წილის პროცენტულობის შესწავლისას. მიუხედავად იმისა, რომ მაგთიკომი მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მფლობელია ეროვნულ დონეზე ბაზრის წილის კუთხით, აშკარაა, რომ 7 ქალაქიდან, სადაც 10 ათასზე მეტი ოჯახი ცხოვრობს, მაგთიკომი ლიდერობს მხოლოდ 2 ქალაქში, ხოლო სხვა ოპერატორები ლიდერობენ დანარჩენებში. აღნიშნული აჩენს კითხვებს სამართლიანობასთან დაკავშირებით და ჩნდება კითხვა, იქნებოდა თუ არა მაგთიკომი ერთადერთი SMP ოპერატორი, თუ სხვა ოპერატორებიც იქნებოდნენ განსაზღვრული როგორც SMP-ს მფლობელები სხვა კლასტრებში, გეოგრაფიული ბაზარი ევროპის ქვეყნების საუკეთესო პრაქტიკების შესაბამისად რომ ყოფილიყო განსაზღვრული.

3. ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების საბითუმო ბაზარი

3.1. საქართველო

3.1.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარება

ComCom-მა 3. ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების საბითუმო ბაზრის განმარტება ორი მიმართულებით განხორციელდა (1) **პროდუქტის ბაზრის განმარტება**: მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება, რომ ძირითადი პროდუქტის სახით შეტანილ იქნეს ყველა სატელეკომუნიკაციო ფიზიკური ინფრასტრუქტურა (მიწები, საკანალიზაციო არხები, ელექტროენერჯის ბოძები და კაბინები) და ასევე არა-სატელეკომუნიკაციო ფიზიკური ინფრასტრუქტურა, რომელიც სატელეკომუნიკაციო გამოყენებისთვის შესაფერისია და პოტენციურად შეუძლია გაამარტივოს მაღალსიჩქარიანი ფართოზოლოვანი ქსელების გაშლა, გარდა გარკვეული ქსელებისთვის დამახასიათებელი ტექნოლოგიური და უსაფრთხოების შეზღუდვების არსებობის შემთხვევისა (მაგ. გაზი და მაღალი ძაბვის ელექტრო ქსელები), (2) **გეოგრაფიული ბაზრის განმარტება**, ადგილობრივი ბაზრის 63 მომსახურების სფეროდ დაყოფით, რაც ძირითადად დიდი ქალაქებისა და მუნიციპალიტეტებისაგან შედგება. ამის შემდეგ, ჩატარდა 3CT ტესტირება, ექს-ანტე რეგულაციებზე დაქვემდებარების შესაფასებლად.

ComCom-ის შეფასების მიხედვით, 3CT დაკმაყოფილებულია შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებით:

1. პირველი კრიტერიუმი დაკმაყოფილებულია, რადგან არსებობს ბაზარზე შესვლის მაღალი და გრძელვადიანი სტრუქტურული ბარიერები ქსელის ძალიან დიდი ზომისა და შესაბამისად, მისი დუბლირებისთვის საჭირო დიდი ინვესტიციების გამო. მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობს მნიშვნელოვანი სამართლებრივი, ადმინისტრაციული ან მარეგულირებელი ბარიერები აღნიშნულ ბაზარზე შესვლისთვის, შესვლის სტრუქტურული ბარიერები მაღალი და გრძელვადიანია.

2. მეორე კრიტერიუმთან დაკავშირებით, მიჩნეულია, რომ კონკურენტი ფიზიკური ინფრასტრუქტურების ბაზრის წილების ცვალებადობის ნაკლებობა და არ არსებობს ტექნოლოგიური სიახლე, რომელიც ალტერნატიული ფიზიკური ინფრასტრუქტურების სწრაფი დანერგვის ან ოპტიმალური გამოყენების საშუალებას მოგვცემდა.

3.ხოლო რაც შეეხება **მესამე კრიტერიუმს**, გაკეთდა დასკვნა, რომ მხოლოდ კონკურენციის მარეგულირებელი კანონმდებლობა არ არის საკმარისი ბაზრის პრობლემების ადეკვატურად მოსაგვარებლად.

3.1.2. SMP შეფასება

ComCom-მა განსაზღვრა SMP გეოგრაფიული კრიტერიუმის საფუძველზე და არსებითად, ბაზრის წილებზე დაყრდნობით. ComCom-მა განსაზღვრა სილქნეტი როგორც „მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების“ (SMP) მქონე ოპერატორი უმეტეს სფეროში, ბაზრის 100%-იანი წილის ფლობის გამო. სხვა მიმართულებებში, ComCom-მა განსაზღვრა სილქნეტი, როგორც „მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების“ (SMP) მქონე 47.99%-დან 99.92%-მდე ბაზრის წილით. ორ მიმართულებაში ComCom-მა განსაზღვრა დამატებითი ოპერატორები SMP ოპერატორებად (ახალი ქსელები, ახტელი, System Net, Caucasus Online და მაგთიკომი).

3.1.3. SMP ვალდებულებები

ComCom-ის გადაწყვეტილების მიხედვით, SMP ოპერატორებს მოეთხოვებათ საჯარო ოფერტის გამოქვეყნება, რომელიც მოიცავს არხებზე დაშვების მინიჭების პირობებსა და პროცედურებს, მათ შორის ტექნიკურად ხელმისაწვდომი დაშვების წერტილებისა და დაშვების გაცემის საბოლოო ვადის შესახებ, რომელიც არ უნდა აჭარბებდეს 20 დღეს. ამასთანავე, ComCom-ის გადაწყვეტილებით დადგენილია მაქსიმალური ტარიფები (399.7 ლარი, 100 მმ. დიამეტრის მქონე საკანალიზაციო არხის ერთ არხ-კილომეტრზე ყოველთვიური გადასახადების გარდა). ასევე, SMP ოპერატორები ექვემდებარებიან ვალდებულებას, დისკრიმინაციის გარეშე, შესთავაზონ მსგავსი პირობები (მათ შორის ტარიფები, ხარისხი, მიწოდების პირობები), რომლებიც არ უნდა იყოს იმაზე უარესი ვიდრე მათი საკუთარი სტრუქტურული ქვედანაყოფისთვის, აფილირებული ან/და სხვა ურთიერთდაკავშირებული ავტორიზებული პირებისთვის გამოყენებული პირობები ან/და პირობები, რომლითაც ოპერატორი შიდა მოხმარებისთვის სარგებლობს.

3.2. ირლანდია

3.2.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება

ირლანდიაში, ComReg განსაზღვრავს „**საბითუმო (ფიზიკური) ქსელის ინფრასტრუქტურაზე დაშვებას ფიქსირებულ ადგილმდებარეობაზე**“, როგორც ბაზარს, სადაც ძირითადი პროდუქტი შედგება პასიური, ტელეკომუნიკაციებისთვის სპეციფიკური ინფრასტრუქტურისგან (საკანალიზაციო არხები და ელექტროგადამცემი

ბოძები), რომლებიც სადენიანი ქსელის ფიქსირებული ელემენტების განსათავსებლად ან გადასატანად გამოიყენება, მიუხედავად აღნიშნული ინფრასტრუქტურის მესაკუთრისა, ზომისა და დანიშნულებისა. ხოლო, ტელეკომუნიკაციებისთვის არასპეციფიკური ფიზიკური ინფრასტრუქტურა, რომელიც ამჟამად გამოიყენება სადენიანი ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელებისთვის, არ არის შესაბამისი ბაზრის ძირითადი პროდუქტის ნაწილი.

ComReg-მა ჩაატარა სამ კრიტერიუმინი ტესტი და დადგინდა რომ ყველა კრიტერიუმი კუმულაციურად არის დაკმაყოფილებული, რაც იმას ნიშნავს, რომ ეს ბაზარი ექვემდებარება ექს-ანტე რეგულირებას.⁴

3.2.2. SMP შეფასება

ComReg განსაზღვრავს „Eircom“-ს, როგორც ფიზიკური ინფრასტრუქტურის ბაზარზე SMP-ის მქონე ოპერატორს, მისი ფიზიკური ინფრასტრუქტურის ქსელის ზომისა და სხვა მახასიათებლების მიხედვით. პრაქტიკული თვალსაზრისით, Eircom არის ერთადერთი მოთამაშე, რომელსაც აქვს ფართო დაფარვის ეროვნული ფიზიკური ინფრასტრუქტურის ქსელი, რომელიც შესაძლებელს ხდის უზრუნველყოს სადენიანი ქსელის კავშირი ირლანდიის თითქმის ყველა საცხოვრებელ და კომერციული დანიშნულების შენობასთან. საერთო ჯამში, არ არსებობს Eircom-ის ფიზიკური ინფრასტრუქტურის ქსელის სხვა ალტერნატივა, რადგან მისი გამეორება ტექნიკურად რთული, ეკონომიკურად არაეფექტური და ძალიან შრომატევადი იქნება. გარდა ამისა, კლიენტების მსყიდველობითი ძალაუფლება არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ ხელი შეუშალოს Eircom-ს კონკურენტებისგან და მომხმარებლებისგან დამოუკიდებლად მოქმედებაში.

3.2.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ის მქონე ოპერატორებს: (1) დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების აღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა. გარდა ამისა, ComReg მოითხოვს, რომ SMP-ს მქონე ოპერატორმა უნდა წარმოადგინოს „შესაბამისობის განცხადება“ (SoC). საერთო ჯამში, ამ ვალდებულებების მიხედვით, SMP-ს მქონე ოპერატორს მოეთხოვება ჩამოაყალიბოს ის ზომები და პოლიტიკის გადაწყვეტილებები, რომლებიც მას აქვს დანერგილი რეგულირების შესაბამისობის

---

⁴ ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვება (PIA) ბაზრის მიმოხილვა, 2023 წელი.

(რეგულაციური მმართველობის) უზრუნველსაყოფად, შესაბამისობის რისკების იდენტიფიცირებისა და შემცირებისთვის.

3.3. გაერთიანებული სამეფო

3.3.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება

Ofcom განსაზღვრავს „ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების (PIA) ბაზრის“ ძირითად პროდუქტს, როგორც ყველა სატელეკომუნიკაციო ფიზიკურ ინფრასტრუქტურას, რომელიც გამოიყენება ქსელის ფიქსირებული ელემენტების განსათავსებლად. სამი კრიტერიუმის ტესტის გამოყენების შემდეგ Ofcom-მა დაასკვნა, რომ ფიზიკური ინფრასტრუქტურის ბაზარი ექვემდებარება ექს-ანტე რეგულირებას.⁵ Ofcom გამორიცხავს არასატელეკომუნიკაციო ფიზიკურ ინფრასტრუქტურას, როგორც შესაბამისი ბაზრის ნაწილს.

3.3.2. SMP შეფასება

Ofcom აღნიშნულ ბაზარს ყოფს 4 ძირითად მიმართულებად: (1) მხოლოდ BT ზონები, (2) BT და Virgin Media ზონები, (3) „ქსელის მაღალი დაშვების“ ზონა და (4) „ლონდონის ცენტრალური რაიონი“. BT ითვლება SMP მქონედ თითოეული აღნიშნული რეგიონისთვის. დასკვნა დაფუძნებულია შემდეგზე: (ა) BT-ის დომინანტური პოზიცია ბაზრის ქვედა სეგმენტზე (dominant downstream position), რაც ადასტურებს იმ საბაზრო ძალაუფლებას, რომელსაც იგი იღებს მისი ფიზიკური ინფრასტრუქტურის კონტროლისა და ფლობის შედეგად; (ბ) BT არის ერთადერთი მნიშვნელოვანი ოპერატორი ბაზარზე – ამიტომ არ არსებობს პირდაპირი ან ირიბი შეზღუდვები; (გ) ახალი ფიზიკური ინფრასტრუქტურის მშენებლობისთვის მაღალი ბარიერები; (დ) მყიდველის მნიშვნელოვანი დამაბალანსებელი ძალაუფლების არარსებობა.

3.3.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ს მქონე ოპერატორებს: (1) დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების აღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა. კონკრეტული ვალდებულებების სახით, Ofcom განსაზღვრავს PIA დამხმარე მომსახურების მიწოდების

---

⁵ ფიზიკური ინფრასტრუქტურის ბაზრის მიმოხილვა, 2018 წელი.

კონკრეტულ მოთხოვნას, ასევე საჯარო ოფერტის გამოქვეყნებისა და რეალიზაციის ვადების კონკრეტულ მოთხოვნებს.

3.4. პორტუგალია

3.4.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება

ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვების ძირითადი პროდუქტია დაშვება მიწისქვეშა არხებზე და მასთან დაკავშირებულ ინფრასტრუქტურაზე (მათ შორის ქაბურღილები და შენობებთან მისასვლელი განშტოებები), ისევე როგორც ბოძებზე, რომლებიც შედგება ელექტრონული საკომუნიკაციო ქსელების აღჭურვილობისა და სადენების განთავსებისთვის შესაფერისი ინფრასტრუქტურისგან (თავდაპირველად, სპილენძის წყვილისთვის, შემდგომ ასევე კოაქსიალური სადენებისგან და ბოლო დროს, ოპტიკურ-ბოჭკოვანი სადენებისა და მასთან დაკავშირებული მოწყობილობებისთვის). ANACOM მიიჩნევს, რომ გაანალიზებული ბაზარი აკმაყოფილებს კონკურენტუნარიანობის სამ კრიტერიუმს და, შესაბამისად, ექვემდებარება ექს-ანტე რეგულირებას.⁶

3.4.2. SMP შეფასება

2020 წლის ბოლოდან 2022 წლის პირველი სემესტრის დასრულებამდე პერიოდში, რომელიც მოცულია ANACOM-ის მიერ მოწოდებულ ბოლო შეფასებაში, MEO მუდმივად ინარჩუნებდა 50%-ზე არსებითად მაღალ ბაზრის წილს, 79%-დან 95%-მდე ღიაპაზონში, კონკრეტული მაჩვენებლის მიხედვით. აღნიშნული პერიოდის განმავლობაში **MEO-ს მდგრადი და არსებითი პოზიცია ბაზარზე აძლიერებს მის სტატუსს, როგორც SMP-ს მქონე ოპერატორი ინდუსტრიაში**, რასაც ბაზარზე მისი დომინანტური წილი ადასტურებს.

3.4.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ს მქონე ოპერატორებს: (1) დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების აღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა.

---

⁶ ANACOM: ფიზიკურ ინფრასტრუქტურაზე დაშვება, 2023 წელი.

3.5. შეუსაბამობების ანალიზი

- რეკომენდირებულია, რომ ComCom-მა განახორციელოს ბოძების, საკანალიზაციო არხებისა და სატელოკომუნიკაციო ქუჩის კაბინების მიმართულებით მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების ხელახალი შეფასება

რადგან ComCom-ის შემოთავაზებაა, რომ გაფართოვდეს არსებული შესაბამისი ბაზრის განმარტება და გათვალისწინებული იქნას ფიზიკური ინფრასტრუქტურა, როგორცაა: არხები, საკანალიზაციო არხები, ბოძები და სატელოკომუნიკაციო ქუჩის კაბინები, SMP-ს შეფასება თავიდან უნდა ჩატარდეს.

- ComCom-მა უნდა გადახედოს SMP-ს განსაზღვრისთვის შემოთავაზებულ გეოგრაფიულ განმარტებას, რადგან ბაზრის 63 მომსახურების ზონად დაყოფის მიდგომა არის გადამეტებული და არ შეესაბამება საუკეთესო ევროპულ გამოცდილებას.

როგორც გადამწყვეტ შეუსაბამობას, ჩვენ ხაზს ვუსვამთ ComCom-ის მიერ განხილულ გეოგრაფიული ბაზრის განმარტებას, რომელიც განსხვავდება შესადარებელი ქვეყნებისგან. როდესაც ევროპის ქვეყნების სხვა მარეგულირებლები ახორციელებენ ეროვნული ბაზრის დაყოფას: (1) ისინი, როგორც წესი, აღნიშნულს აკეთებენ მსგავსი მახასიათებლების მქონე პატარა დასახლებების დაჯგუფებით (Ofcom-ის მიდგომა დიდ ბრიტანეთში) და (2) გეოგრაფიული ბაზრის განსაზღვრებას ეროვნული კუთხით განიხილავენ, როგორც ComReg და ANACOM. აღნიშნული განსხვავდება ComCom-ის მიერ ამ შემთხვევაში გამოყენებული მიდგომისგან, რომელიც ბაზრის 63 მომსახურების ზონად დაყოფას გვთავაზობს. აღნიშნული მიდგომა ექვს SMP-ს განსაზღვრავს, რაც გადამეტებულია. ეს განსაკუთრებით თვალსაჩინოა, რადგან ზოგიერთ ამ ზონას აქვს მცირე დაფარვა ეროვნული თვალსაზრისით და ყველა მათგანს, სილქენტის გარდა, აქვს 50%-ზე ნაკლები დაფარვა, როგორც წარმოდგენილია ცხრილში 1.

ცხრილი №1

კომპანიის დასახელება	კმ.	%
ახალი ქსელები	737	6%
მაგთიკომი	2,321	19%
CGC	141	1%
Foftnet	11	0%
სისტემნეტი	6	0%
საქართველოს რკინიგზა	607	5%

DeltaCom	1,014	8%
სილქნეტი	7,298	59%
ოუფენ ნეტი	189	2%
	12,323	100%

წყარო: ComCom

ცხრილი - სატელეკომუნიკაციო არხების ბაზრის წილი (კმ-ში) საკუთრების მიხედვით

- **ComCom-ის მიდგომა არასატელეკომუნიკაციო ფიზიკური ინფრასტრუქტურის გათვალისწინებასთან დაკავშირებით არ შეესაბამება შესაღარიბელი ქვეყნების მარეგულირებლების მიდგომას.**

ComCom-ის შემოთავაზება არასატელეკომუნიკაციო ფიზიკური ინფრასტრუქტურის შესაბამისი ბაზრის ნაწილის სახით გათვალისწინებასთან დაკავშირებით უარყოფილი უნდა იქნას სხვა შესაღარიბელი ქვეყნების მარეგულირებლების მიერ განსაზღვრული სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად.

4. იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ბაზარი

4.1. საქართველო

4.1.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება

ComCom-ის მეთოდოლოგიის მიხედვით იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ბაზარი დაყოფილია ორ სეგმენტად: მაგისტრალურ/ძირითად (“trunk”) და „backhaul“ სეგმენტებად. თუმცა, გადაწყვეტილება, რომელიც ამ ბაზარს არეგულირებს, უბრალოდ განსაზღვრავს მარშრუტების ნაკრებს სატრანზიტიო სეგმენტებისთვის და „backhaul“ ზონებისთვის (როგორც შესაბამის გეოგრაფიულ ბაზრებს). თითოეულ აღნიშნულ გეოგრაფიულ ბაზარზე, SMP-ს მქონე ოპერატორები იდენტიფიცირებულნი არიან, როგორც ექს-ანტე რეგულირებას დაქვემდებარებული პირები.

4.1.2. SMP შეფასება

შესაბამის ბაზრის სეგმენტში ავტორიზებული პირის მიერ SMP-ს ფლობის ანალიზისას, ComCom-მა შეაფასა კრიტერიუმების კომბინაციები, რომლებიც ყველაზე შესაფერისია ბაზრის შესაბამის სეგმენტში კონკურენტული გარემოს შესაფასებლად: (1) ავტორიზებული პირის ბაზრის წილი და ბაზრის მთლიანი მოცულობა, (2) ინფრასტრუქტურის დუბლირების სირთულე, (3) ტექნოლოგიური უპირატესობა, (4) მომხმარებლის ძალაუფლების დაბალი დონე ან/და მისი არარსებობა, (5) კაპიტალზე და ფინანსურ რესურსებზე მარტივი ან პრივილეგირებული წვდომა, (6) მომსახურების

დივერსიფიცირებული სახეობები, (7) მასშტაბის ეკონომია, (8) ეკონომია მომსახურების სახეობების მრავალფეროვნების შედეგად (ეკონომია მრავალფეროვნებაზე), (9) ვერტიკალური ინტეგრაცია, (10) განვითარებული საცალო გაყიდვების ქსელი, (11) პოტენციური კონკურენტების არარსებობა და (12) ავტორიზებული პირის ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე გაფართოებასთან დაკავშირებით არსებული ბარიერები. შემდგომ, მოხდა SMP-ს განსაზღვრა თითოეული არსებული მარშრუტისთვის, როგორც ეს დეტალურადაა აღწერილი წინამდებარე ანგარიშის პირველ დანართში.

4.1.3. SMP ვალდებულებები

SMP ოპერატორები განისაზღვრებიან ComCom-ის გადაწყვეტილებით და ექვემდებარებიან შემდეგ ვალდებულებებს: (i) ვალდებულებას გამოაქვეყნონ საჯარო ოფერტა, როგორც trunk, ასევე backhaul-ისთვის, 20 კალენდარული დღის განმავლობაში დაშვების უზრუნველყოფის ვალდებულების ჩათვლით, (ii) უზრუნველყონ შეუზღუდავი, გამჭვირვალე და არადისკრიმინაციული დაშვება საკუთარი ქსელის ტექნიკურ საშუალებებზე და სხვა ავტორიზებული პირის ელექტრონული საკომუნიკაციო მომსახურების სახეობებზე; (iii) უზრუნველყონ დაშვება არხებზე, კოლოკაციის სივრცეზე, რეგულირებული ტარიფებით, (iv) უზრუნველყონ დაშვება მათ ოპტიკურ-ბოჭკოვან სადენზე, იმ შემთხვევაში, თუ ავტორიზებული პირი, რომელსაც სურს მოიპოვოს დაშვება ქსელზე, მოითხოვს დაშვებას მარშრუტებზე, რომლებიც არ არის განსაზღვრული ComCom-ის გადაწყვეტილებაში, ან ალტერნატიულ დაშვების მომსახურებას, ოპტიკურ-ბოჭკოვანი სადენით მონაცემთა გადაცემის (ტრანსპორტირების) მომსახურების გაწევა კონკრეტულ მონაკვეთზე, გადაწყვეტილებაში დადგენილი ტარიფით, (v) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (vi) საადრიცხვო განცალკევება და (v) თვეში 14,9 ლარის ოდენობით მაქსიმალური ფასები ოპტიკურ-ბოჭკოვანი სადენის თითო კილომეტრზე (გადასახადების გარეშე) და 0,50 ლარი თვეში მეგაბიტ/წმზე (გადასახადების გარეშე) მონაცემთა ტრანსპორტირებისთვის.

4.2. ირლანდია

4.2.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება

ComReg მიიჩნევს, რომ აღნიშნული ბაზარი ორ ცალკეულ ბაზრად იყოფა: (1) მაგისტრალური/ძირითადი (trunk) სეგმენტები და (2) საბითუმო იჯარით აღებული ხაზების ტერმინალური სეგმენტები. მაგისტრალურ სეგმენტებს მიეკუთვნება შორ მანძილებზე კომუნიკაციის ძირითადი საშუალებები ან არხები, რომლებიც ქსელის

საყრდენს ქმნიან. იჯარით აღებული ხაზების კუთხით, მაგისტრალური სეგმენტები მაღალი გამტარუნარიანობის მქონე კავშირების საშუალებით აკავშირებს მაღალი სიმკვრივის მქონე ტრაფიკს მოსახლეობის ძირითად ცენტრებს შორის. საბითუმო იჯარით აღებული ხაზების მაგისტრალური სეგმენტების ბაზარი მოიცავს მხოლოდ იმ არხებს, რომლებიც უზრუნველყოფილია ქალაქის ცენტრებს შორის არსებული ინფრასტრუქტურის გამოყენებით და აქვთ STM-1-ის (155 მბიტ/წმ) ტოლი ან მეტი გამტარუნარიანობა. ყველაფერი, რაც მაგისტრალური სეგმენტის ბაზრის ფარგლებს გარეთ ხვდება, მათ შორის გადაბარების ძირითადი წერტილები და როგორც წესი, ტრაფიკის დაბალი სიმკვრივეები, ტერმინალური ბაზრის სეგმენტის ნაწილს წარმოადგენს. აღნიშნული ეხება იჯარით აღებულ სეგმენტებს, რომლებიც უკავშირდებიან საბოლოო მომხმარებელს ან კლიენტების ტერიტორიას.

იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო მაგისტრალური („trunk“) სეგმენტები მიჩნეულია კონკურენტუნარიან სეგმენტებად, რადგან ისინი არ აკმაყოფილებენ სრულად 3 კრიტერიუმს (3CT). 3CT-ის გამოყენებით, ComReg ვარაუდობს, რომ რადგან იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ტერმინალურ სეგმენტებზე არსებობს მკაცრი საბითუმო რეგულაციები, იჯარით აღებული ხაზების ბაზრის საბითუმო მაგისტრალურ სეგმენტებზე შესვლის ბარიერები აღარ არის მაღალი და გრძელვადიანი. იქიდან გამომდინარე რომ ერთი კრიტერიუმი არ არის დაკმაყოფილებული, Comreg აღნიშნულ ბაზარს არ მიიჩნევს, როგორც ექს-ანტე რეგულირებას დაქვემდებარებულს და შედეგად ყველა დაკავშირებული ვალდებულება ანუღირებულია.

თუმცა, დარჩენილი ბაზარი (საბითუმო ტერმინალური სეგმენტებისთვის) რჩება არა-კონკურენტუნარიანი, რადგან სამი კრიტერიუმი (3CT) კუმულაციურად დაკმაყოფილებულია. აღნიშნული დაკავშირებულია იმასთან, რომ ოპერატორები, რომლებსაც ამჟამად არ გააჩნიათ ყველგანმყოფი დაშვების ქსელი, შეძლებდნენ ამის გაკეთებას საკმარისად ფართომასშტაბიან საფუძველზე, რაც მათ საშუალებას მისცემდა ეფექტური კონკურენცია გაეწიათ ჰიპოთეტური მონოპოლისტისთვის.

4.2.2. SMP შეფასება

საბითუმო ტერმინალური სეგმენტებისთვის, SMP-ს შესაფასებლად, ComReg-მა გაითვალისწინა ფაქტორები, რომლებიც წარმოდგენილია ევროკავშირის სახელმძღვანელო მითითებებში. პირველი შეფასებული კრიტერიუმი არის ბაზრის წილი, რომელიც ადგენს, რომ ოპერატორი, როგორცაა EirCom, 50%-ზე მეტი წილით, მიეკუთვნება ბაზრის ძალიან დიდი წილის მქონეს, ევროკავშირის განმარტების მიხედვით. აღნიშნული განმარტების მიხედვით, მსგავს შემთხვევებში, ოპერატორები

დომინანტური პოზიციის მქონედ არიან მიჩნეულნი (გარდა განსაკუთრებული შემთხვევებისა). მიუხედავად ამისა, ComReg არ მიიჩნევს ბაზრის წილს, როგორც საბოლოო ინდიკატორს, იგი ასევე ითვალისწინებს რიგ ფაქტორებს, მათ შორის დირექტივებში ჩამოთვლილ ფაქტორებს: საწარმოს საერთო ზომა, იმ ინფრასტრუქტურის კონტროლი, რომლის დუბლირებაც არ არის მარტივი, ტექნოლოგიური უპირატესობები, დაბალი მსყიდველობითი ძალაუფლება ან მისი არარსებობა, კაპიტალის ბაზრებზე/ფინანსურ რესურსებზე ადვილი ან პრივილეგირებული დაშვება, პროდუქტის/მომსახურების დივერსიფიკაცია (ანუ გაერთიანებული პროდუქტები ან მომსახურება); მასშტაბის ეკონომია, მოცულობის ეკონომია, ვერტიკალური ინტეგრაცია, მაღალგანვითარებული სადისტრიბუციო და გაყიდვების ქსელი, პოტენციური კონკურენციისა და გაფართოების ბარიერების არარსებობა. აღნიშნული შეფასების შემდეგ, ComReg კვლავ მიიჩნევს EirCom-ს მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე ოპერატორად.

4.2.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ს მქონე ოპერატორებს: (1) დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების აღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა.

4.3. გაერთიანებული სამეფო

4.3.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება

Ofcom-ის თანახმად, იჯარით აღებული ხაზები, როგორც წესი, იყენებენ ოპტიკურ ბოჭკოებს ორ წერტილს შორის ფიზიკური კავშირის დასამყარებლად, რომლებიც, როგორც წესი, უზრუნველყოფილია ადჭურვილობით, როგორცაა Ethernet და WDM, მოწოდებული მიმწოდებლის მიერ, ან როგორც ოპტიკურ-ბოჭკოვანი კავშირი მოწყობილობასთან, მომხმარებლისთვის მიწოდებული „end-to-end“ მომსახურების შესაქმნელად.

Ofcom ადგენს ბაზრის საზღვარს კონკურენტუნარიან საბითუმო ეროვნულ მაგისტრალურ („trunk“) მომსახურებასა და ნაკლებად კონკურენტუნარიან საბითუმო ტერმინალური სეგმენტების ბაზრებს შორის. მეტიც, ის დამატებით ყოფს მაგისტრალური მომსახურების ბაზარს ორ სეგმენტად: ერთი, ეროვნული მაგისტრალური მომსახურებისთვის შორ მანძილებზე, ხოლო მეორე რეგიონალური

მაგისტრალური მომსახურებისთვის შედარებით მოკლე მანძილებზე. Ofcom-მა მოკლე მანძილების ბაზრის ტერმინალური სეგმენტების ბაზარზე ჩართვა გადაწყვიტა, რადგან კონკურენციის პირობები რეგიონალური trunk არხებისთვის და ტერმინალური სეგმენტებისთვის ზოგადად ერთგვაროვანია. საბითუმო ეროვნული მაგისტრალური („trunk“) ბაზრის კონკურენტუნარიანი ბუნების გამო (3CT-ის მიხედვით), ექს-ანტე რეგულირება ექსკლუზიურად გამოიყენება ტერმინალურ მომსახურებაზე, მათ შორის მაგისტრალური ქსელების მოკლე მანძილებზე.

4.3.2. SMP შეფასება

Ofcom-მა ჩათვალა, რომ BT-ს არსებულ პოზიციას ბაზარზე ახასიათებს მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლება, რაც ასახავს მის ძალიან მაღალ ბაზრის წილს, BT-ს უპირატესობას ჰქონდეს თითქმის ყველგანმყოფი ქსელი და მის უნარს ისარგებლოს მასშტაბისა და მოცულობის ეკონომიით. ამასთანავე, აღნიშნული მდგომარეობა შენარჩუნდება შესვლის მაღალი ბარიერებისა და ბაზრის ეფექტური კონკურენციის განვითარების შეზღუდული პერსპექტივის გამო. Ofcom-მა არ გაითვალისწინა, რომ სხვა ფაქტორები, როგორცაა მყიდველის დამაბალანსებელი მსყიდველობითი ძალაუფლება და ალტერნატიული მომსახურებით ჩანაცვლება, შეზღუდავს BT-ის საბაზრო ძალაუფლებას. ბაზრის მაღალი წილი კვლავაც კონკურენციის ნაკლებობაზე მიუთითებს და ახალი მონაწილეების შემოსვლა ნაკლებად სავარაუდოა, აღნიშნული ბაზრის შემცირებადი ბუნების გამო, რადგან მტკიცებულება მიუთითებს იმაზე, რომ მიგრაციას არ ახასიათებს მგრძნობელობა ფასის მიმართ.

4.3.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ის მქონე ოპერატორებს: (1) დაშვების ვალდებულება, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭვირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯების აღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა.

4.4. პორტუგალია

4.4.1. ბაზრის განმარტება და ბაზრის ექს-ანტე რეგულირებაზე დაქვემდებარება

ANACOM განსაზღვრავს, რომ საბითუმო დონეზე შესაძლებელია იჯარით აღებული ხაზის დამოუკიდებელი კომპონენტების, კავშირის დასრულებისა და მაგისტრალური

სეგმენტების განსაზღვრა.⁷ კავშირის დასრულების სეგმენტი უზრუნველყოფს სიმეტრიულ გადაცემის სიმძლავრეს მომხმარებლის ქსელის საბოლოო წერტილიდან შესაბამის აგრეგაციის წერტილამდე, რაც, ეროვნულ დონეზე, ადგილობრივ დონეზე გაცვლას წარმოადგენს. მაგისტრალური („trunk,“) სეგმენტები, თავის მხრივ, უზრუნველყოფენ სიმეტრიულ გადაცემის სიმძლავრეს ტრაფიკის აგრეგაციის ორ წერტილს შორის, ანუ როგორც წესი, ორ ადგილობრივ გაცვლას შორის.

ვინაიდან იჯარით აღებული ხაზების კავშირის დასრულების სეგმენტების საბითუმო ბაზარი შენარჩუნებულ იქნა ევროკავშირის რეკომენდაციაში 2017 წელს, მის უკანასკნელ მიმოხილვაში, ANACOM-მა არ მიიჩნია საჭიროდ აღნიშნულ ბაზარზე სამი კრიტერიუმის ტესტის (3CT) გამოყენება და შესაბამისად, აღნიშნული ბაზარი ექს-ანტე რეგულირებას დაქვემდებარებულად კლასიფიცირდა, რაც სხვა ევროკავშირის ქვეყნების მიერ მიღებულ მიდგომას შეესაბამება. მაგისტრალური („trunk“) **სეგმენტისთვის** იგი ორ ბაზრად გაიყო: „მარშრუტი C“-ს ბაზარი, რომელიც მოიცავს უფრო მეტი მოსახლეობის და კორპორაციული სიმჭიდროვის მქონე მთავარი ურბანული ცენტრების დამაკავშირებელ მარშრუტებს, სადაც ასევე არის სხვადასხვა კონკურენტული ალტერნატიული ქსელების შეთავაზება, და რომლისთვისაც ექს-ანტე რეგულირება შეფასდა როგორც არა-რელევანტური, რასაც მოჰყვა აღნიშნულ ბაზართან დაკავშირებით ვალდებულებების მოხსნა; და „მარშრუტი NC“-ს ბაზარი, რომელიც მოიცავს მარშრუტებს, რომლებიც აკავშირებს უფრო მცირე რაოდენობით მოსახლეობის და კორპორაციული სიმჭიდროვის მქონე ტერიტორიებს, რომლებიც დაქვემდებარებულნი არიან ექს-ანტე რეგულირებას ვინაიდან 3CT სრულად არის დაკმაყოფილებული, და ვინაიდან, „მარშრუტი C“-სგან განსხვავებით, ამ ბაზარზე ალტერნატიულ ოპერატორებს არ შეუძლიათ მოქმედი ოპერატორისთვის კონკურენციის გაწევა, ანუ ამ მარშრუტებს ემსახურებათ მხოლოდ ერთი ოპერატორი და სხვა ოპერატორების ბაზარზე შემოსვლა ნაკლებად სავარაუდოა.

4.4.2. SMP შეფასება

მიჩნეულია, რომ „Grupo PT“-ს კომპანიებს, რომლებიც ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე ტერმინალური სეგმენტების საბითუმო ბაზრებზე და „მარშრუტი NC“-ს მაგისტრალურ სეგმენტებზე საქმიანობენ, აქვთ მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლება აღნიშნულ ბაზრებზე. ნებისმიერ აღნიშნულ ბაზარზე (ტერმინალური სეგმენტები ქვეყნის მთლიან ტერიტორიაზე და მაგისტრალური სეგმენტები „NC მარშრუტზე“),

---

⁷ ANACOM: იჯარით აღებული ხაზების ტერმინალური და მაგისტრალური (Trunk) სეგმენტების საცალო ბაზარი და საბითუმო ბაზრები, 2018 წელი.

„Grupo PT“-ს, რომელიც რეალურად, არის ერთადერთი რელევანტური საბითუმო ოპერატორი, აქვს 50%-ზე ბევრად მეტი ბაზრის წილი - რაც ევროკავშირის მიერ გადაწყვეტილებების მიღების პრაქტიკაში გამოყენებულ 40%-იან ზღვარზე მეტია (როგორც ზღვარი, რომლის ზემოთაც დომინანტურ პოზიციასთან დაკავშირებით წარმოიშვება ეჭვები) და რომელიც, ასევე სცდება „ძალიან დიდი ბაზრის წილის მქონეს“ კრიტერიუმს - 50%-ს, რაც დომინანტური პოზიციის მტკიცებულებად მიიჩნევა, გარდა გამონაკლისი შემთხვევებისა - ამ შემთხვევაში, არ არსებობს გამონაკლისი გარემოება, რომელიც აღნიშნულ კრიტერიუმთან დაკავშირებით, გაანალიზებულ ორ ბაზარზე ჯგუფის „მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების“ არმქონე ოპერატორად იდენტიფიცირებას გაამართლებდა. ამასთანავე, ANACOM-ი ფასებს სხვა კრიტერიუმებს დომინანტური პოზიციის შეფასების განსამტკიცებლად, როგორიცაა დამკვიდრებულ კომპანიებს შორის კონკურენცია: **შესვლის და გაფართოების ბარიერები და კონკურენცია** (მასშტაბის ან/და მოცულობის ეკონომია, ინფრასტრუქტურა, რომლის დუბლირება არის რთული, ვერტიკალური ინტეგრაცია ან/და ექსკლუზიურობის შეთანხმებები, კონკურენცია: ფასწარმოქმნა, მომგებიანობა, შეთავაზებების ინოვაცია და გამოყენებული რესურსების დივერსიფიკაციის ხარისხი), სადაც ჩატარებული ანალიზი აღნიშნულ ბაზრებზე ეფექტური კონკურენციის არარსებობაზე მიუთითებს. იგი ასევე ითვალისწინებს პოტენციურ კონკურენციას და მოელის, რომ მიმდინარე კონკურენტული პირობები შენარჩუნდება მოკლე და საშუალოვადიან პერიოდში, თუმცა შეიძლება იყოს მოქმედი ოპერატორის ბაზრის წილის გარკვეული შემცირება „NC მარშრუტებზე“ მაგისტრალური სეგმენტების საბითუმო ბაზრებზე. **დამაბალანსებელი მსყიდველობითი ძალაუფლება** ასევე ფასდება იმ დასკვნით, რომ აქტიური ალტერნატიული ოპერატორების არსებითი რაოდენობის არარსებობა არსებითი დამაბალანსებელი ძალის ნაკლებობას იწვევს, და ფაქტორები, როგორიცაა ფასების გამოქვეყნების ვალდებულება და ბაზრის ლიდერის ზომა, არ მიანიშნებს შესაბამის საბითუმო ბაზრებზე „Grupo PT“-ს ქვევის არსებითი შეზღუდვებზე.

4.4.3. SMP ვალდებულებები

აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედებს ევროკავშირის დირექტივებით განსაზღვრული ყველა ვალდებულება, რომლებიც შეიძლება დაეკისროს SMP-ის მქონე ოპერატორებს: (1) „**დაშვების ვალდებულება** იჯარით აღებული ხაზების რეგულირებულ შეთავაზებაში (LLRO)“ რომელიც მთელი ქვეყნის ტერიტორიის მომცველ, საბითუმო იჯარით აღებული ხაზების მიწოდებასთან და ანალოგიურ და ციფრულ ტექნოლოგიებთან დაშვებასთან დაკავშირებულ ტექნიკურ და კომერციულ მახასიათებლებსა და პირობებს

ადგენს, (2) დისკრიმინაციის აკრძალვა, (3) გამჭირვალობა და (4) ფასების კონტროლი, ხარჯთაღრიცხვა და განცალკევებული აღრიცხვა.

4.5. შეუსაბამობების ანალიზი

- ComCom-მა უნდა გადახედოს SMP-ს შეფასებას, რადგან თითოეული მარშრუტისთვის ერთი ოპერატორის, როგორც მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე პირად განსაზღვრა, გადამეტებულია, ევროპის შესადარებელ ქვეყნებთან შედარებით.

ComCom-ის მიხედვით, იჯარით აღებული ხაზების საბითუმო ბაზარი გაყოფილია ორ სეგმენტად: მაგისტრალურ/ძირითად ("trunk") და backhaul სეგმენტებად. თუმცა, გადაწყვეტილება, რომელიც ამ ბაზარს არეგულირებს, უბრალოდ განსაზღვრავს მარშრუტების ნაკრებს ტრანზიტული სეგმენტებისთვის და „backhaul“ ზონებისთვის (როგორც შესაბამისი გეოგრაფიული ბაზრები). თითოეულ აღნიშნულ ბაზარზე, SMP-ს მქონე ოპერატორები იდენტიფიცირებულნი არიან, როგორც ექს-ანტე რეგულირებას დაქვემდებარებულნი.

მიუხედავად იმისა, რომ ექს-ანტე რეგულირების დანერგვა შეესაბამება შესადარებელ ქვეყნებს, ComCom-ის მიერ SMP-ს შესაფასებლად განსაზღვრული მიდგომა, რომელიც „დანართ 1“-ში განსაზღვრული თითოეული მარშრუტისთვის თითო ოპერატორის განსაზღვრას ითვალისწინებს, გადამეტებულია შესადარებელ ქვეყნებთან შედარებით. ეს ქვეყნები აფასებენ SMP-ს ეროვნული კუთხით ან მარშრუტების კონკრეტულ ჯგუფებზე დაყრდნობით. მაგალითად, პორტუგალიაში, SMP შეფასება ტარდება ტერმინალური სეგმენტებისთვის და "NC მარშრუტებისთვის", მიუხედავად იმისა, რომ დასკვნა ეხება „Grupo PT“ - ორივესთვის.

5. დასკვნა

ამგვარად, KPMG-ის მიერ ჩატარებულმა შეფასებამ საქართველოში ექს-ანტე რეგულირებას დაქვემდებარებული ფიქსირებული ბაზრების მარეგულირებელი ჩარჩოების შესახებ გამოავლინა შეუსაბამობები ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკასთან, რამაც გამოიწვია SMP შეფასებების არათანმიმდევრულობა და შესაბამისად, მარეგულირებელი კორექტირებების აუცილებლობაზე მიუთითებს. ძირითადი დასკვნები ეხებოდა იმ ფაქტს, რომ ComCom-ის მიდგომა განსხვავდება სხვადასხვა ბაზრებში: ზოგიერთ შემთხვევაში, იგი დაკავშირებულია დამატებითი ჯგუფების განსაზღვრასთან და შემდგომ SMP-ების დადგენასთან, ხოლო სხვა შემთხვევაში, იგი დაკავშირებულია გეოგრაფიული ბაზრის განმარტების ფარგლებში ერთგვაროვანი კლასტერების არარსებობასთან და მხოლოდ მთელი ქვეყნის მასშტაბით SMP-ს განსაზღვრასთან.

ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკასთან შესაბამისობისთვის, ComCom-მა უნდა:

- (1) დაყოს კლასტერები გეოგრაფიულ ბაზრებად თითოეულისთვის SMP-ს შესაფასებლად და განსაზღვრად და შემდგომ მოთხოვნილი ვალდებულებების აღსრულებისთვის;
- (2) გაითვალისწინოს მრავალი ინფრასტრუქტურული ელემენტი და უზრუნველყოს ერთიანი ვალდებულებები რეგიონებში;
- (3) დააჯგუფოს რამდენიმე რეგიონი და მარშრუტი, ერთგვაროვან ზონებში SMP-ების განსაზღვრად.

აღნიშნული ყოვლისმომცველი მიდგომა სხვადასხვა რეგიონებში სხვადასხვა ბაზრებში უფრო ზუსტ SMP შეფასებას უზრუნველყოფს.

6. დანართები

6.1. დანართი 1

შემდეგი SMP-ები განისაზღვრება მაგისტრალური ქსელის ბაზარზე დაშვების საბითუმო ბაზრის შესაბამისი სეგმენტისთვის:

- თბილისი - ბათუმის მიმართულებით (ქუთაისის გავლით) - სს "სილქნეტი", შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- თბილისი - ფოთის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი"; შპს "ახალი ქსელები"; შპს "PC Max";
- თბილისი - კასპის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- ფოთი - ბათუმის მიმართულებით - სს "სილქნეტი", შპს "მაგთიკომი"; შპს „დელტა კომი“ და „PC Max“;
- ხაშური - გორის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- ბათუმი - ქვიშხეთის მიმართულებით - შპს "დელტა კომი";
- გორი - კასპის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- ზესტაფონი - ალავერდის მიმართულებით - სს "სილქნეტი";
- ზესტაფონი - თერჯოლას მიმართულებით - შპს "ახალი ქსელები" და შპს "ოპტიკური ბოჭკოვანი";
- სატელეკომუნიკაციო ქსელი – შპს "ოპტიკურ-ბოჭკოვანი სატელეკომუნიკაციო ქსელი - Foptnet“;
- ქუთაისი - წყალტუბოს მიმართულებით - სს "სილქნეტი", შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- ქუთაისი-მარტვილის მიმართულება - შპს "მაგთიკომი"; შპს "დელტა კომი", შპს "ახალი" ქსელები" და შპს "ოპტიკურ-ბოჭკოვანი სატელეკომუნიკაციო ქსელი - Foptnet";
- სენაკი - ხობი - ზუგდიდის - მიმართულებით, სს "სილქნეტი"; შპს „დელტა კომი“ და შპს „PC Max“;
- თბილისი - ბათუმის მიმართულებით (ახალციხე) - სს "სილქნეტი" და შპს "დელტა კომი"
- თბილისი - ახალქალაქის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი";
- ახალციხე-ვალეს მიმართულებით - სს "სილქნეტი" და შპს "დელტა კომი"
- ახალციხე - აბასთუმნის მიმართულებით - სს "სილქნეტი";
- ქედა - ხელვაჩაურის მიმართულებით - სს "სილქნეტი";
- ბათუმი - სარფის მიმართულებით - სს "სილქნეტი"; შპს „დელტა კომი“ და შპს „საქართველოს რკინიგზა“;
- ქობულეთი - ოზურგეთის მიმართულებით - სს "სილქნეტი";
- თბილისი – თელავის მიმართულებით – სს „სილქნეტი“; შპს მაგთიკომი; შპს „დელტა კომი“ და შპს „PC Max“;
- თელავი - ლაგოდეხის მიმართულებით - შპს "დელტა კომი";
- თბილისი-თიანეთის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი"; - თიანეთის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- გურჯაანი - ყვარლის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "PC Max";
- ბაკურციხე ლაგოდეხის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- ბაკურციხე - დედოფლისწყარო - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- თელავი - დუშეთის მიმართულებით - სს "სილქნეტი" და შპს "დელტა კომი";
- გურჯაანი - ლაგოდეხის მიმართულებით - სს "სილქნეტი";

- ბაკურციხე-წნორის მიმართულებით - სს „სილქნეტი“;
- წნორი-დოლოფლის წყაროს მიმართულებით - სს "სილქნეტი";
- ლაგოდეხი - განჯალის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი";
- თბილისი - დუშეთის მიმართულებით - სს "სილქნეტი"; შპს „დელტა კომი“ და შპს „კავკასუს ონლაინი“;
- დუშეთი –სს „სილქნეტი“ და შპს „კავკასუს ონლაინი“;
- თბილისი – ტრანსფერის მიმართულებით – სს „სილქნეტი“; შპს მაგთიკომი; შპს „დელტა კომი“ და შპს „საქართველოს რკინიგზა“;
- თბილისი - კაზრეთის მიმართულებით - შპს "ოპტიკურ-ბოჭკოვანი სატელეკომუნიკაციო ქსელი"
- გარდაბანი - წითელი ხიდის მიმართულებით - სს "სილქნეტი" და შპს "საქართველოს რკინიგზა"
- ბორჯომი -ბაკურიანის მიმართულებით- სს „სილქნეტი“;
- ხაშური - ახალციხის მიმართულებით - სს "სილქნეტი";
- თბილისი - მარნეულის მიმართულებით - სს "სილქნეტი"; შპს „საქართველოს რკინიგზა“, შპს მაგთიკომი; შპს "დელტა კომი"; შპს „კავკასუს ონლაინი“ და შპს „საქართველოს რკინიგზა“;
- მარნეული - სადახლოს მიმართულებით - სს "სილქნეტი"; შპს მაგთიკომი; შპს „დელტა კომი“ და შპს „PC Max“;
- მარნეული - წითელი ხიდის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "დელტა კომი".
- ბოლნისი - თეთრიწყაროს მიმართულებით - სს "სილქნეტი";
- ბოლნისი - მარნეულის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს "PC Max";
- ჩაქვი-სამტრედის მიმართულებით - შპს "საქართველოს რკინიგზა";
- ნატანები - ოზურგეთის მიმართულებით - შპს "დელტა კომი" და შპს "საქართველოს რკინიგზა";
- ზესტაფონი - საჩხერის მიმართულებით - შპს "კავკასუს ონლაინი" და შპს "საქართველოს რკინიგზა";
- ზესტაფონი - ბათუმის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი" და შპს „PC Max“;
- თბილისი - ქუთაისის მიმართულებით - შპს "მაგთიკომი", შპს "დელტა კომი" და შპს "PC Max";
- წალკა-ახალქალაქის მიმართულებით - შპს "PC Max";
- თბილისი-ლარსის მიმართულებით - შპს „PC Max“;
- ზუგდიდი-ანაკლიის მიმართულებით - შპს "PC Max";
- რუსთავი-მარნეულის მიმართულებით - შპს "PC Max";
- თელავი-ყვარლის მიმართულებით - შპს „PC Max“;
- ახალციხე - ახალქალაქის მიმართულებით - შპს "PC Max";
- რუსთავი - გურჯაანის მიმართულებით - შპს "PC Max";

SMP-ები "Backhaul" გადამცემ ქსელზე დაშვების საბითუმო ბაზრისთვის:

- თბილისში - შპს "სილქნეტი", შპს "მაგთიკომი", შპს "დელტა კომი", შპს "ახალი ქსელები" და შპს "ახტელი";
- ქუთაისში – სს „სილქნეტი“; შპს "ახალი ქსელები"; შპს „მაგთიკომი“ და შპს „დელტა კომი“;
- ბათუმში - სს „სილქნეტი“ და შპს „კავკასუს ონლაინი“;
- რუსთავში - შპს „საქართველოს ცენტრალური კავშირგაბმულობის კორპორაცია“;
- ფოთში - შპს "კავკასუს ონლაინი"; შპს "დელტა კომი"

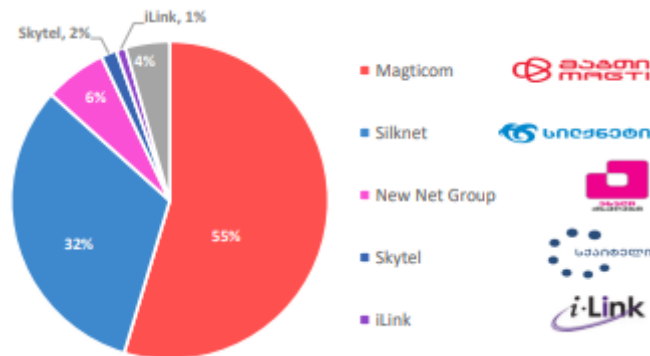
6.2. დანართი 2

ილუსტრაცია № 1- 4 ძირითადი ოპერატორის ბაზრის წილები, 5 ყველაზე დიდ დასახლებულ გეოგრაფიულ რეგიონში.

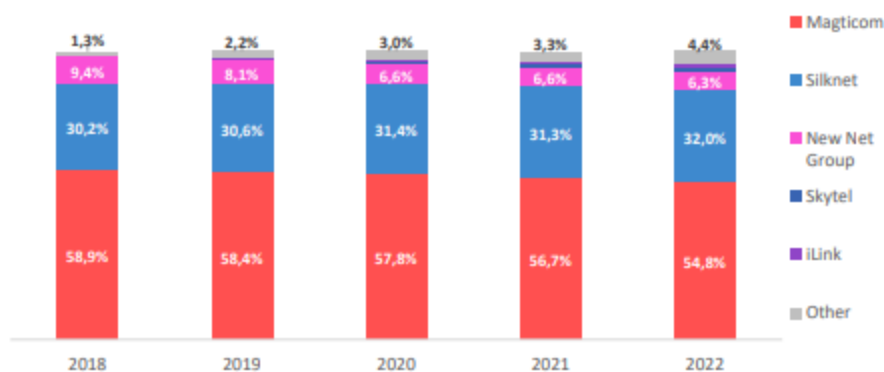
ბაზრის წილი					
ქალაქი	მაგთიკომი	სილქნეტი	ახალი ქსელები	SkyTel	სხვა
თბილისი	55%	37%	7%	0%	1%
ბათუმი	35%	62%	0%	0%	2%
ქუთაისი	37%	44%	18%	0%	0%
რუსთავი	28%	32%	41%	0%	0%
ფოთი	55%	37%	8%	0%	0%
გორი	39%	57%	3%	1%	0%
ზუგდიდი	35%	38%	13%	0%	14%

6.3. დანართი 3

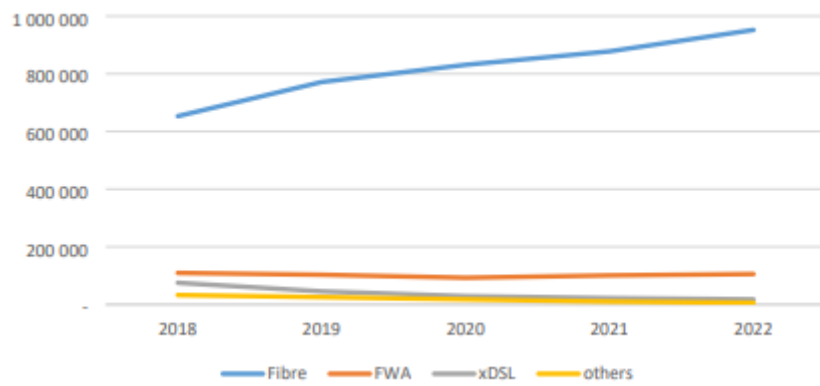
ილუსტრაცია № 2-- ბაზრის წილების ანალიზი ფიქსირებული ფართოზოლოვანი დაშვების ბაზარზე

ილუსტრაცია № 3- აბონენტთა ბაზრის წილების ანალიზი ფიქსირებული ფართოზოლოვანი დაშვების ბაზარზე

ილუსტრაცია № 4- გამოყენებული ტექნოლოგიები (აბონენტთა რაოდენობა), ფიქსირებული ფართოზოლოვანი დაშვების ბაზარი

პასუხისმგებლობის შეზღუდვა

აღნიშნული დოკუმენტი მომზადებულია ექსკლუზიურად შპს „მაგთიკომის“ მიერ გამოსაყენებლად. ის არ უნდა იქნეს გამოყენებული ნებისმიერი სხვა პირის მიერ. კანონით ნებადართულის სრულ ფარგლებში, KPMG არ კისრულობს არანაირ პასუხისმგებლობას ან ვალდებულებას მათ წინაშე, შემოადინონ დოკუმენტთან დაკავშირებით.

KPMG ფლობს უფლებებს წინამდებარე დოკუმენტზე, მათ შორის საავტორო და ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებს.

წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული ინფორმაცია ზოგადი ხასიათისაა და არ არის გამიზნული რომელიმე კონკრეტული ფიზიკური პირის ან სუბიექტის გარემოებების განხილვისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ ვცდილობთ მივაწოდოთ ზუსტი და დროული ინფორმაცია, არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ ასეთი ინფორმაცია არის ზუსტი მისი მიღების თარიღისთვის ან რომ ის მომავალშიც ზუსტი იქნება. არავინ უნდა იმოქმედოს ამგვარ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, შესაბამისი პროფესიონალური რჩევის ან კონკრეტული სიტუაციის საფუძვლიანი შესწავლის გარეშე.

© 2024 შპს „KPMG Georgia“, კომპანია რეგისტრირებული საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, KPMG-ის დამოუკიდებელი წევრი ფირმების გლობალური ორგანიზაციის წევრი ფირმა, რომელიც ერთიანდება გარანტიით შეზღუდულ კერძო ინგლისურ კომპანიაში KPMG International Limited. ყველა უფლება დაცულია.

KPMG-ის სახელი და ლოგო არის KPMG International-ის რეგისტრირებული სავაჭრო ნიშნები ან სავაჭრო ნიშნები.